

در گذشت آیت الله محقق بهسودی

حضرت آیت الله حاج سید محمد ظاهر محقق بهسودی یکی از چهره های علمی و جهادی مشهور افغانستان به شمار می رفت. آن فقید در سال ۱۳۱۷ ش (۱۲۵۷ ق) در بیت علم و تقوا دیده به جهان گشود. پدر و نیای او، مرحوم آیت الله سید محمد حسین اوجی، هردو از علمای بنام منطقه بودند. او در کودکی پدر و در پنج سالگی جد بزرگوارش را از دست داد و در تحت کفالت مادرش قرار گرفت. وی دروس مقدماتی و ادبیات و منطق را نزد مرحوم آقا سید محمد باقر و آقا سید محمد سرور اوجی و سطوح عالییه را نزد آیت الله سید شاه عبدالعظیم و آیت الله شیخ عزیز الله غزنوی فراگرفت. سپس در سال ۱۳۳۹ ش رهسپار حوزه علمیه نجف شد و چند سالی در درس آیت الله العظمی حکیم شرکت جست و سرانجام به توصیه ایشان به افغانستان بازگشت و در بهسود به تدریس علوم دینی، ترویج شعائر مذهبی، راهنمایی مردم و گره گشایی و حل و فصل امور مردم و اقامه

جماعت در حسینیه اوجی اشتغال ورزید و نامش فراگیر شد. فقید سعید در سال ۱۳۴۵، مدرسه علمیه مهدویه اوجی را بنیاد نهاد و در آن به تدریس علوم دینی پرداخت. او در زمستانها در بهسود و در تابستانها در کابل (در مسجد جامع و حسینیه عرفان) به تدریس دست یازید و دهها نفر را پرورش داد. در سال ۱۳۵۰ ش برای دومین بار به نجف اشرف مهاجرت کرد و در درسهای آیات عظام، امام خمینی و خویی، حاضر شد و پس از مدتی چند به درخواست اکید مردم و سفارش حضرت امام خمینی به وطن مراجعت کرد و به تدریس در مدرسه مهدویه پرداخت، و از آنجا که وکالت تام الاختیار حضرت امام را بر عهده داشت، به ترویج مبانی فکری ایشان در میان مردم اقدام کرد. پس از کودتای مارکسیستی در کابل (دی ماه ۱۳۵۷) به ایران آمد و حزب جهادی «سازمان نیروی اسلامی» را برای سازماندهی مهاجرین و جهاد مسلحانه آنان علیه ارتش اشغالگر روس و رژیم خلقی بنیان نهاد و به بسط اندیشه انقلاب اسلامی پرداخت. در سال ۱۳۶۰ ش به سنگرهای جهاد و مبارزه شتافت و علاوه بر جهاد، رهبری فکری مردم و مجاهدین را بر عهده گرفت و در برابر چهره های ضد دین سخت ایستادگی کرد. فقید سعید در سال ۱۳۶۲ ش به قم آمد و به تدریس و تألیف و شرکت در دروس آیات عظام پرداخت. او با شرکت و عضویت در شورای ائتلاف اسلامی و بعدها با عضویت

در شورای عالی نظارت حزب وحدت اسلامی افغانستان و مجمع جهانی اهل بیت و شورای نظارت بر مدارس دینی افغانستان نقشی اساسی را در جهت رفع اختلافها و ایجاد وحدت و هماهنگی در صفوف مجاهدین ایفا کرد. فقید سعید با حضور خویش در میان مردم افغانستان در بامیان و بهسود، چراغی فروزان فراراه مردم بود و گره گشای مشکلات آنان.

سادگی زندگی، اخلاق خوش، تقوا و تعهد و بهره وری از اوقات عمر و تلاش در جهت رفع دوگانگی و اختلاف، دین باوری و دفاع از حق از ویژگیهای او بود و خانه اش مرکز شیعیان مظلوم به شمار می رفت.

برخی از تالیفات چاپ شده او عبارتند از: ۱- افغانستان در مسیر تکامل انقلاب اسلامی ۲- رمز پیروزی انقلاب اسلامی در جهان ۳- چهره شوم و واقعی کمونیسم. تقریرات درس فقه و اصول اساتیدش در قم و نجف از نوشتارهای دیگر اوست که هنوز به چاپ نرسیده است.

سرانجام آن عالم بزرگوار پس از عمری تلاش و مبارزه و فداکاری در راه حق و دفاع از باورهای دینی، در تاریخ ۲۵ شعبان المعظم ۱۴۱۷ ق (۱۳ دی ۱۳۷۵ ش) در ۵۸ سالگی در شهر «پلخمری» چشم از جهان فرو بست و فقداش عموم شیعیان افغانستان را در سوگی بزرگ فروبرد.

ناصرالدین انصاری

فرهنگی

برگزاری هم اندیشی اخلاق مطبوعاتی روزنامه نگار مسلمان

نخستین هم اندیشی اخلاق مطبوعاتی روزنامه نگار مسلمان از نوزدهم تا بیست و دوم آذرماه ۱۳۷۵، مقارن با ۲۷

حاضران در هم اندیشی، طی سه روز به ارائه مقالات خود درباره اخلاق حرفه ای روزنامه نگار مسلمان، ویژگیها، راه کارها و موانع نهادینه شدن آن پرداختند. همچنین نشستهای جنبی با

رجب تا اول شعبان ۱۴۱۷ هجری قمری و ۹ تا ۱۲ دسامبر ۱۹۹۶ میلادی، با شرکت پژوهشگران، روزنامه نگاران و استادان مسلمان علوم ارتباطات از ایران و کشورهای مختلف در تهران برگزار شد.

مشارکت میهمانان خارجی و روزنامه نگاران و کارشناسان ایرانی علوم ارتباطات در قالب گروه‌های سه گانه با عناوین زیر برگزار گردید:

گروه نخست: اصول اخلاق حرفه‌ای روزنامه نگاری از دیدگاه اسلام.

گروه دوم: عوامل و موانع شکل گیری و نهادینه شدن اخلاق روزنامه نگاری.

گروه سوم: ضمانت اجرایی اخلاق روزنامه نگاری.

در این گروه‌ها، شرکت کنندگان با تجربیات روزنامه نگاری در کشورهای مختلف آشنا شدند و به طرح دیدگاه‌ها و نظریه‌های خود درباره چگونگی دستیابی به نظام واحد اخلاق حرفه‌ای روزنامه نگار مسلمان پرداختند.

در بیانیه این هم‌اندیشی به منظور پیگیری موضوعهای مطرح شده در نخستین هم‌اندیشی اخلاق مطبوعاتی روزنامه نگار مسلمان و تهیه یک پیش طرح، تشکیل «دبیرخانه دائمی هم‌اندیشی اخلاق مطبوعاتی روزنامه نگار مسلمان» پیشنهاد شد تا عهده‌دار امور ذیل شود:

الف- تهیه اساسنامه‌ای برای سازماندهی دبیرخانه دائمی و چگونگی ارتباط بین استادان، محققان و روزنامه نگاران مسلمان.

ب- تعیین مراجع مسؤول برای تدوین اساسنامه و تعیین وظایف و مسؤولیتها.

ج- ارتباط با انجمنها، اتحادیه‌ها، گروه‌ها و سازمانهای مشابه اسلامی و بین‌المللی در سراسر جهان.

د- انتشار نشریه علمی-تخصصی در زمینه اخلاق روزنامه نگاری به زبانهای

فارسی، عربی و انگلیسی.

ه- تدوین، ترجمه و انتشار متون و منابع آموزشی.

و- تأسیس «مرکز اطلاع‌رسانی» برای در اختیار قرار دادن منابع آموزشی و پژوهشی مرتبط با اخلاق مطبوعاتی.

ز- تدوین نظامنامه اخلاق حرفه‌ای روزنامه نگار مسلمان.

*

برگزاری کنگره بزرگداشت علامه محقق

آیت‌الله ملاغلامرضا آرائی

به منظور تجلیل و تکریم از شخصیت و مقام علمی و مذهبی حضرت آیت‌الله ملاغلامرضا آرائی محقق و عالم بزرگ قرن ۱۳ کنگره بزرگداشتی همراه با یاد دیگر علمای نام‌آور خطه عالم پرور آران و بیدگل برگزار می‌شود.

شایان ذکر است که مرحوم آیت‌الله ملاغلامرضا بن محمد علی آرائی محقق و عالم برجسته‌ای است که نزد میرزای قمی و سید علی مجاهد و نراقی به تحصیل پرداخته است. از این عالم بیش از ۲۰ جلد کتاب در زمینه‌های علمی و فقهی باقیمانده که تعدادی از آنها در گنجینه‌های خطی کتابخانه‌های بزرگی همچون آستان قدس رضوی و ... نگهداری می‌شود.

ستاد این کنگره اعلام کرد که تاریخ برگزاری این مراسم در نیمه اول سال آینده خواهد بود و از عموم فضلا و شخصیت‌های علمی و فرهنگی دعوت کرد که آثار خود را تا پایان امسال به آدرس آران و بیدگل، صندوق پستی ۱۵۶-۸۷۴۱۵ ارسال دارند.

*

مجلس بزرگداشت محدث ارموی

به همت انجمن آثار و مفاخر فرهنگی مجلس یادبود و تجلیل باشکوهی به پاس خدمات گرانقدر علمی و فرهنگی و دینی مرحوم استاد دکتر میر جلال الدین محدث ارموی در تاریخ هفدهم بهمن ماه ۱۳۷۵، مصادف با بیست و ششم ماه مبارک رمضان سال ۱۴۱۷، در تالار اجتماعات آن انجمن برگزار شد. این مراسم از ساعت ۱۷/۳۰ تا ۲۱ به طول انجامید. پس از صرف افطار و قرائت آیاتی از قرآن مجید آقای دکتر نورالله کسائی استاد محترم دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران به ایراد سخن پرداختند و به دقت و سرعت مرحوم محدث در تصحیح کتابهای شیعی اشاره کردند و گفتند اگر در سالهای اخیر دو مکتب دقت و سرعت در چاپ کتاب مورد نظر باشد، مرحوم محدث جامع هر دو مکتب بودند.

آنگاه دکتر مهدی محقق، استاد محترم دانشگاه تهران و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، از دوران همکاری خود با آن فقید یاد کردند. سپس دکتر اصغر دادبه، استاد محترم دانشگاه علامه طباطبائی، خاطرات خود را از دوران دانشجویی، که در کلاس مرحوم محدث داشته‌اند و مبنی بر وارستگی و احساس مسؤولیت آن شادروان بود، بیان داشتند. سخنران بعدی استاد محترم آقای عبدالله نورانی بود. پایان بخش مراسم عرض تشکر آقای میرهاشم محدث، عضو مؤسسه لغتنامه دهخدا و فرزند علامه محدث ارموی بود. این مراسم در محیطی کاملاً معنوی برگزار شد.

فهرست موضوعی

سال هفتم

نمایه حاضر شامل نام نویسندگان، عنوان مقاله‌ها، شماره مجله و شماره صفحه است. این نمایه براساس ترتیب سرفصلهای مجله تنظیم شده است. نخستین شماره در برابر هر مدخل، شماره مجله و شماره دوم، شماره صفحه است.

سرمقاله

آینه پژوهش. فقیهی نیک منش بر ستیغ پژوهش. ۲:۳۹

مقاله

اسلامی، سید حسن. کتاب، کتابخانه‌ها و مجلات در کشورهای اسلامی. ۲:۳۷

امان، محمدم. / یوسفی، احمد. آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی در جهان اسلام. ۷:۴۲
جعفریان، رسول. نگاهی گذرا به تاریخ نگاری در فرهنگ تشیع. ۲:۴۱

حسینی، سید علی. غنا از دیدگاه محقق اردبیلی. ۲۸:۳۹
رحمانی، محمد. کاربرد اصول در مجمع الفائدة والبرهان. ۶:۳۹

سبحانی، محمد تقی. جایگاه مسعودی در تاریخ عقاید و ادیان. ۲:۴۰

سجادی خوراسگانی، محمد باقر. وقف کتاب در دوره صفوی. ۱۵:۳۸
سلطانی، محمد علی. سماحت در فقه محقق اردبیلی. ۱۹:۳۹

شکوری، ابوالفضل. روش تاریخنگاری مسعودی. ۲:۳۸
مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی. مبانی اصطلاحنامه علوم اسلامی. ۲:۴۲

نقد و معرفی کتاب

احسانی، سید صادق. نقدی بر تصحیح اللمعة الدمشقیة. ۲۵:۴۰

ارشاد سرابی، اصغر. مروری بر «حرفهای تازه در ادب فارسی». ۴۴:۳۷

انزایی نژاد، رضا. نگرشی بر شرح گزیده منطق الطیر. ۱۶:۴۱

ثقفی، سید محمد. بررسی مسائل اجتماعی-فرهنگی سفرنامه ابن فضلان. ۴۶:۳۸

جعفریان، رسول. شعوبیگری و ضد شعوبیگری در ادبیات اسلامی. ۱۹:۳۸

جوکار، نجف. تأملی در فرهنگ صحیفة العذرا. ۵۸:۳۸
حسن زاده مراغه‌ای، صادق. بررسی حدیقة الشیعه. ۵۶:۳۹

ذکایی ساوی، مرتضی. سیری در الانساب سمعانی. ۲۶:۴۱
ذکاوتی قراگزلو، علیرضا. سیری در مقدمه استاد آشتیانی بر ترجمه و شرح مثنوی. ۳۴:۳۸

روحانی، رضا. رقم خیر و قبول در شعر حافظ. ۲۹:۴۰
زرین چیان، غلامرضا. نقد و بررسی کتاب فارسی دوره راهنمایی. ۲۱:۴۰

سبحانی، محمد تقی. گامی دیگر در شناسایی و احیای کتاب سلیم بن قیس هلالی. ۱۹:۳۷

سراجی، علیرضا. شرحی مهم از انیس العارفین. ۱۱:۴۲
سلطانی، محمد علی. حاشیه‌ای بر کتاب مسلمانان آفریقا. ۴۳:۳۸

شیبانی، محمد حسن. نگاهی به فرهنگ اصطلاحات روز. ۲۲:۴۱

صفت گل، منصور. ملاحظاتی انتقادی درباره چاپ صفوة الصفا. ۱۴:۴۲

عابدی، احمد. مهمترین کتاب کلامی محقق اردبیلی. ۳۴:۳۹

علوی، علی محمد. کشتی شکسته، نگاهی به تصحیح سفینة البحار. ۴۸:۴۱

فاطمی، سید حسن. نقدی بر ترجمه و راهنمای مبادی العربیه. ۵۱:۳۷

فرح زاد، محمد. نگاهی به اصطلاح نامه‌ها. ۳۴:۴۱
فرهنگ، محمد جواد. تألیف یا تقلید؟ (نقدی بر کتاب «فاطمه - سلام الله علیها - در آئینه کتاب»). ۳۵:۳۷

گلی زواره. غلامرضا. نقدی بر کتاب درسی «جغرافیای استان قم». ۲۹:۴۲

مؤذن جامی. محمد هادی. بررسی کتاب مسند فاطمة الزهرا(س). ۴۱:۳۷

مختاری، علی. نگاهی به مکارم الآثار. ۵۱:۳۸
مختاری، رضا. نیم نگاهی به مجمع الفائدة و تصحیح آن. ۴۳:۳۹

مختاری، علی. روش محقق اردبیلی در زیادة البیان. ۶۸:۳۹
مختاری، علی. گلگشتی در آسمان معرفت. ۳۸:۴۱

مسرت، حسین. برگگی دیگر: نقد کتابشناسی عطار نیشابوری. ۱۶:۴۰

موحدی، محمد رضا. ترجمان رنج (نقد شرح مشنوی شریف). ۲۹:۳۷

مهریزی، مهدی. سیری در المفصل فی احکام المرأة والبيت المسلم. ۱۲:۳۷

رسولی، سید جواد. نفتاح العلام فی سوانح الایام. ۶۸: ۴۱.
سلطانی، محمد علی. خاستگاههای اختلاف در فقه
مذاهب. ۳۸: ۴۰
سپاهانی، مسعود. مطلوب کل طالب من کلام علی بن
ابی طالب (ع). ۶۶: ۴۱
سلطانی، محمد علی. اخبار و آثار ساختگی. ۴۵: ۴۰
سرولایتی، علی. سیره معصومان. ۶۲: ۳۷
سرولایتی، علی. الرسائل الاصولیه. ۶۷: ۳۸
سرولایتی، علی. باباطاهر نامه. ۷۴: ۳۸
سلطانی، محمد علی. ابوریحان بیرونی. ۶۸: ۳۸
سلطانی، محمد علی. سینه دم اندلس. ۷۵: ۳۸
عطائی، علی. تاریخ و عقاید اسماعیلیه. ۴۹: ۴۲
عطائی، علی. ترجمه اناجیل اربعه. ۵۳: ۴۲
عطائی، علی. التفحاحات الالهیه. ۴۵: ۴۲
علوی، علیمحمد. معالم الفتن. ۷۶: ۳۷
علوی، علی محمد. دیوان حافظ. ۷۳: ۳۸
عابدی، احمد. قاموس البحرین. ۶۷: ۴۱
علوی، محمد جعفر. مبانی فلسفه مسیحیت. ۷۷: ۴۱
غفورزاده، محمد رضا. فلسفه و کلام اسلامی. ۷۹: ۴۱
غلامی، محمد علی. تاریخ سیاسی اسلام (ج ۲): تاریخ
خلفاء. ۶۳: ۳۷
غلامی، محمد علی. رسائل مشروطیت. ۷۱: ۳۸
غلامی، محمد علی. النفی والتغریب فی مصادر التشریع
الاسلامی. ۸۴: ۳۹
کسائی، نورالله. آثار احمدی. ۴۰: ۴۰
مسرت، حسین. فرهنگ داستان نویسان. ۴۸: ۴۲
موحدی، محمد رضا. ابعاد عرفانی اسلام. ۶۷: ۳۷
موحدی، محمد رضا. راههای نفوذ فارسی در فرهنگ و زبان
عرب جاهلی (همراه با واژه های فارسی و شعر جاهلی).
۷۲: ۳۷
مهدوی راد، محمد علی. کتابنامه بزرگ قرآن کریم. ۶۰: ۳۷
مهدوی راد، محمد علی. ابوحنیفان توحیدی. ۸۲: ۳۹
مهدوی راد، محمد علی. میراث اسلامی. ۶۵: ۳۸
مهریزی، مهدی. قرائه جدیدة لفقہ المرأة الحقوقی. ۸۵: ۳۹
نوبهار، رحیم. سرالاسرار. ۴۷: ۴۰

کتابشناسی موضوعی

بکائی، محمد حسن. کتابشناسی معراج. ۶۴: ۴۲
زمانی نژاد، علی اکبر. کتابشناسی محقق اردبیلی. ۹۳: ۳۹
فاطمی، سید حسن. شاهکارهای ادب فارسی. ۹۱: ۳۷
محسنی، سید صادق. منظومه های فقهی. ۸۹: ۳۸
مساح، رضوان. فرسنامه های فارسی. ۷۵: ۴۰
مهرابی، میرزا محمد. کتابشناسی تاریخ پژوهی. ۹۴: ۴۱

مهریزی، مهدی. سیری در «تحریر المرأة فی عصر الرسالة». ۱۰: ۴۰
هنر، علی محمد. تأملی در هدایة المتعلمین فی الطب. ۵۸: ۴۱
ناصر، محمد مهدی. شعر حزین لاهیجی در ترازوی نقد. ۳۹: ۳۸
ناصری طاهری، عبدالله. آشنایی با اندیشه نگار گمنام
سیاست در مغرب زمین اسلامی. ۵۷: ۳۷

پژوهشهای در آستانه نشر

آینه پژوهش. گزارشی از دفتر نشر میراث مکتوب. ۶۱: ۳۸
مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق (ع). گزارشی از طرح
سال شمار رویدادهای تاریخ شیعه. ۴۰: ۴۲

معرفیهای اجمالی

ابراهیمی، عبدالله. کتاب پژوهی. ۴۹: ۴۰
اسلامی، علیرضا. زبان دین. ۷۵: ۴۱
انصاری قمی، ناصرالدین. عوالم العلوم والمعارف
والاحوال من الآیات والاخبار والاقوال/ج ۱۱. ۶۴: ۳۷
انصاری قمی، ناصرالدین. مصباح الفقیه فی شرح شرایع
الاسلام. ۶۹: ۳۷
انصاری قمی، ناصرالدین. نظری به کتاب کشف الاستار.
۷۳: ۳۷
بناپور، هاشم. عین القضاة و استادان او. ۷۰: ۳۸
چولابی، محمد رضا. سیستمهای حقوقی کشورهای
اسلامی. ۶۵: ۳۷
حسنی نسب، محمد رضا. مسأله باید و هست. ۸۱: ۴۱
حقدار، علی اصغر. فهرست موضوعی کتاب الحکمة
المتعالیه فی الاسفار الاربعه. ۶۹: ۳۷
حقدار، علی اصغر. سید جمال الدین اسدآبادی. ۴۴: ۴۰
حقدار، علی اصغر. هرمنوتیک، کتاب و سنت. ۵۱: ۴۰
حقدار، علی اصغر. قطب الدین شیرازی و علم الانوار در
فلسفه اسلامی. ۷۳: ۴۱
حقدار، علی اصغر. کتابشناسی همدان. ۵۱: ۴۲
حقدار، علی اصغر. شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم. ۵۲: ۴۲
ذکاوئی قراگزلو، علیرضا. تحقیق در احوال و نقد آثار و افکار
شاه نعمت الله ولی. ۳۷: ۴۰
ذکاوئی قراگزلو، علیرضا. تذکرة المعاصرین. ۴۲: ۴۰
ذکاوئی قراگزلو، علیرضا. دیوان اشرف مازندرانی. ۷۰: ۴۱
ذکاوئی قراگزلو، علیرضا. کلیات آثار سیدای نسقی.
۷۱: ۴۱
ذکاوئی قراگزلو، علیرضا. دیوان شفیعای شیرازی. ۷۲: ۴۱
ذکاوئی قراگزلو، علیرضا. تاریخ و سفرنامه حزین. ۴۳: ۴۲